

Mistr Kampanus
(Zikmund Winter, 1909)

Dies Irae (úryvek z IX. kapitoly)

Vtom rána z děla. –
Pátá hodina ráno. –
Dvacátý prvý den června, líbezného měsíce.
Rána znamení k popravám.
Den zlosti a hněvu.

Kampanus vyhlédne oknem, z něhož kosmo poněkud viděti na rynek. Viděl vojáky a skoro jen vojáky. Ke středu rynku shromážděna jízda, všude jinde, kam oko dohlédalo, pěší knechti v čtyřhranných tlupách – nad hlavami vojáků právě naproti Kampanovi při prostředku v rynku bělala se nová šibenice s novým žebříkem. Z černého teatrum spatřil rektor jen roh; víc z okna Sixtova nebylo lze zahlédnouti.

Zazní od rathauzu klinkavý zvonek. Umíráček?

Vtom slyší rektor zdola pod sebou z davu, jenž tísnil se v Celené ulici za zády vojáků, volati jméno Šlika.

„Šlik vyšel. To je hrab Šlik!“ volali diváci, kteří vyšplhali se na sudy a štoky, od Sixtů z hostěnice vypůjčené. Nějaký hlas od rathauzu slabě doniká; bubny zahřmotí po něm, když ten hlas zhasnul.

„Ťal!“ křičí jeden na sudě.

„Hu, padla! A – teď natahují ruku na špalík, je bílá, už je dole!“ vzkřikne druhý.

„Teď to všecko zabalují, odnášejí!“ volá třetí.

Bubny zmlkly.

„Koho teď vyvedli?“ ptá se jeden.

„To je pan Budovec!“

„To není Budovec!“

Kampanus neposlouchal dále, odtrhl se o okna. Paní Sixtové, při okně sedící a na modlitbách čtoucí, ve chvatu řekl rektor něco zamotaného a pryč.

Nejsa mocen sebe utíkal po širokých schodech dřevěných dolů a odtud průjezdem z domu ven a přímo naproti, hustem lidí protlačil se skrze veliká vrata fary týnské do prázdného kostela, rychle pod kruchtu, kde po straně je vchod k věžím –

„Chci vidět,“ říkal si ztřeštěně...

„Co vidět? Proč vidět? Utec raději, Kampane!...“

„Neuteku, chci vidět, zdali možná, aby tolik lidí ze světa sprovodili, budou rozdávat milost, veniam, to chci vidět, milost, milost-“

Zhluboka dýchaje opřel ruce o kamenné zábradlo a hleděl dolů s napětím nejostřejším. Hleděl dolů přes dva štíty a dvě střechy domovité, které mu zůstaly hluboce pod nohama, hleděl přes hlavy několika vojáků přímo k rathauzu, k černému lešení, co tam, co tam?

Právě odnášejí zakuklení černí hrobníci tělo v černé sukno zabalené, nesou je po schůdkách dolů pod lešení.

Tam tedy příšerný sklad.

Kat, silný člověk, šedivě oděný a s malým selským kloboučkem navlečeným na hlavě, utírá hadrem potřísněný meč. Nad bohatými krámcí zrovna pod kaplí sedí řádkou mužové v tmavých, bílých širokých krejzlech, pod špičatými klobouky černými.

Z jednoho z velikých oken, v dvéře proměněného, po schůdkách jde rychtář městský, za ním skoro v patách pan Harant, vedle něho a za ním čtyři jezuité s rukama sepjatýma.

Modlí se nahlas.

Harant stojí vzpřímen jako jedle. Obhlédá rynek, pan Harant je voják, jenž smrti již kolikrát hleděl do očí. Teď hledí nahoru ke kostelu Mateře boží – vidí? Nevidí?

Nějaký tenký hlas čte vinu a ortel – červená vyprejštěná tvář – toť Pieček Smržický, jenž čte. Dočetl.

Harant zdvihá ruku, snad chce mluvit.

Udeřeno v bubny, aby nebylo slyšeti, kdyby chtěl promluvit. Snad by neřekl pánům pod kaplou nic milého.

Harant jde ke kříži, klekne, jezuité klekají s ním. Bubny třeští.

Pán má ruce spjaty, nemodlí se dlouze.

Vstává křepce.

Sluha chce svlékati pánu kabátec. Sluha je snad rozčilením a lítostí velmi neobratný – pán se svléká sám. Jezuité mluví mu. Pán jim podává ruku. Kleká ke špalku.

Kat se zvolna blíží.

Kampanus spolehl na zábradlo lokty a zahradil, zatlačil si oči pěstmi. A když zase oči otevřel, černí hrobníci odnášeli pod lešení nové vzácné břemeno.

Dies irae (lat.) – den hněvu; *teatrum* (lat.) – zde lešení; *rathauz* (z něm.) – radnice; *kruchta* (z lat.) – vyvýšené místo v kostele, zvl. pro zpěváky; *vyprejštěný* – puchýřkovitý